

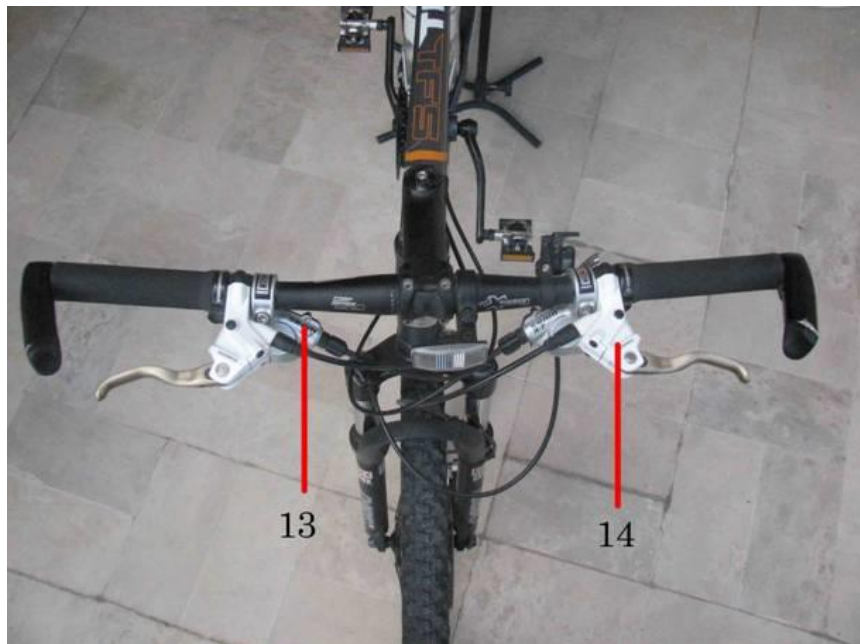
آشنایی با اجزای دوچرخه

معاونت حمل و نقل و ترافیک شهرداری قزوین

امور فرهنگی و آموزش

دوچرخه ابزاری فوق العاده است؛ یکی از معدود ابزارهای مدرن که می‌توان کل دل و روده‌اش را بشناسید، تعمیر کنید، تعویض کنید یا به روز رسانی کنید. فهرست زیر تقریباً همه اجزای یک دوچرخه استاندارد را به شما نشان می‌دهد.

1- بدنه یا تنه

بدنه معمولاً از چند لوله اصلی تشکیل می‌شود و در دوچرخه‌های جاده و کوهستان شکلی مثلثی شکل دارد. جنس این بدنه می‌تواند از آهن، آلومینیوم یا کربن باشد. جنس آلومینیوم برای اکثر ما بهترین انتخاب است. بعضی برندها با تغییرات جزئی در شکل بدنه، امضاهای خاص خود را ایجاد کرده‌اند. مثلاً کمپانی جی تی، با ساختن یک مثلث کوچک در بالای مثلث اصلی، دوچرخه‌هایش را کاملاً قابل تشخیص کرده:

2- دوشاخ

دوشاخ قطعه‌ای است که به جلوی بدنه وصل شده، چرخ جلو را نگه می‌دارد. در صورتی که دوشاخ بدون فنر باشد به آن دوشاخ خشک می‌گویند و اگر کمک فنر داشته باشد، ممکن است بادی باشند یا روغنی.

وضعیت کمک دوشاخ‌های فنر دار را معمولا می‌توان با یک کنترل روی خود کمک فنر یا روی دسته باز و بسته کرد. نمونه‌هایی که از روی بسته تنظیم می‌شوند و نمونه‌هایی که کمک فنر طولانی‌تری هستند، معمولا بهتر حساب می‌شوند اما سوال اصلی این است که آیا شما به آن‌ها احتیاج دارید یا نه. بخصوص که بودن کمک فنر باعث جذب بخشی از انرژی رکاب زدن شما می‌شود و دقیقا به همین دلیل است که دوچرخه‌های جاده، کمک فنر ندارند و از دو شاخ‌های خشک استفاده می‌کنند.

3 - فرمان

فرمان‌ها ممکن است شکل‌های مختلفی داشته باشند. گاهی در یک خط مستقیم، گاهی کمی منحنی و گاهی فرمان‌های کورسی کلاسیک که به آن‌ها دراپ گفته می‌شود. عرض بزرگتر کنترل بهتری روی دوچرخه به شما می‌دهد اما در مقابل امکان رد شدن از مکان‌های باریک‌تر را از شما می‌گیرد. برای بعضی‌ها مهم است که فرمان اجازه دو سه مدل در دست گرفتن را به سوار بدهد تا در مسافت‌های طولانی بتوان وضعیت دست را تغییر داد و جلوی خستگی را گرفت. یک نمونه مشهور به پروانه‌ای را در زیر می‌بینید:

4 - کرپی فرمان

تلفظ می‌شود (قطعه‌ای است که فرمان شما را به بدنه دوچرخه متصل می‌کند. corpi کرپی (که تقریبا شبیه کورپی بلندتر یا کوتاهتر اجازه می‌دهد که زاویه نشستن را کمی تنظیم کنید. معمولا من و شما نیازی به تعویض

کرپی نداریم هرچند که در برخی انواع کورپی، با یک پیچ می‌شود زاویه آن را تغییر داد و فرمان را کمی بالاتر / نزدیکتر آورد.

5 - زین یا صندلی

بعضی‌ها زین‌های ورزشی نازک را دوست دارند و بعضی‌ها زین‌های بزرگتر و راحت را. مستقل از تنظیم ارتفاع، بسیاری زین‌ها قابلیت تنظیمات ریزتری مثل تنظیم سطح افقی هم دارند.

6 - لوله زین

لوله زین از بالا به زین وصل می‌شود و پایین آن در بدنه فرو می‌رود. با این روش می‌توان زین را در ارتفاع مناسب تنظیم کرد. این تنظیم را حین خرید از فروشنده بخواهید.

7 - لاستیک یا تایر

تایرها با چند مشخصه مثل اندازه و میزان عاج و عرض شناخته می‌شوند. تایرهای صاف‌تر مربوط به جاده بوده و تایرهای عریض‌تر و پر عاج مربوط به کوهستان هستند. گاهی می‌توان دوچرخه‌هایی با تایرهای مقاومتر در برابر پنچری خرید و گاهی تایرهای تیوپ لس. ولی در خرید اول خیلی هم سختگیر نباشید.

8 - طوقه

طوقه برای ما چیز پیچیده‌ای نیست چون احتمالاً آخرین چیزی است که به آن توجه می‌کنیم. در عبارت فنی‌تر طوقه و پره‌های دوچرخه دو چیز مجزا هستند ولی برای من و شمای غیرحرفه‌ای این مساله خیلی هم حساس نیست. به همین خاطر معمولاً دوچرخه‌های آماده، طوقه‌های فوق‌العاده‌ای ندارند و بعد از حرفه‌ای شدن، خیلی‌ها به عنوان اولین چیز به دنبال تعویض طوقه‌ها و بخصوص خرید طوقه‌هایی سبک‌تر می‌روند.

9 - پنجه رکاب

پنجه رکاب ممکن است در بسته اصلی دوچرخه شما نباشد! دلیل این امر تنوع بسیار زیاد آن است. پنجه رکاب‌های حرفه‌ای بخشی دارند که به کفش حرفه‌ای قفل می‌شود تا سوارکار حین بالا کشیدن پا هم بتواند به رکاب فشار وارد کند. این دوچرخه‌ها برای شهرچندان مناسب نیستند چرا که جدا شدن از دوچرخه در مواقع خطر یا نیاز به ایست را سخت‌تر می‌کنند. حداقل تا وقتی به خوبی با آن‌ها آشنا نیستید. در صورتی که دوچرخه خودتان را اسمبل می‌کنید، دقت کنید که رکاب چپ و راست تفاوت دارند و روی آن‌ها نوشته شده که مربوط به کدام سمت هستند.

10 - طبق قامه

طبق قامه، صفحه‌ای است که رکاب‌ها در نهایت به آن متصل می‌شوند. تعداد چرخ دنده روی آن، دنده‌های جلوی شما را مشخص می‌کند.

11 - شانژمان (دستگاه تعویض دنده عقب)

این ابزار بسیار جالب، در اصل یک فنر دقیق است که می‌تواند فشاری عرضی به زنجیر وارد کند و زنجیر را روی چرخ دنده مورد نظر بیاندازد.

12 - طبق عوض کن (دستگاه تعویض دنده جلو)

بازهم یک ابزار دارای فنر برای تعویض دنده‌های جلو. در عمل با فشار عرضی به زنجیر، آن را روی یکی از چرخ‌دنده‌های تعبیه شده روی طبق قامه می‌اندازد.

13 - دسته دنده

اهرمی است که با فشردن آن، شانژرمان یا طبق عوض کن حرکت می کند و زنجیر را روی چرخ دنده های مختلف حرکت می دهد. انواع دسته دنده وجود دارد. گاهی در مدل های ساده تر با چرخاندن یک چرخ روی دسته، دنده عوض می کنید و گاهی با کشیدن اهرم ها، مستقیماً شانژرمان را هل می دهید. اگر دو چرخه ای می خرید از فروشنده بخواهید به شما نشان دهد که کدام دنده در کدام جهت با کدام دسته دنده حرکت می کند. معمولاً برای تنظیم دنده یک اهرم برای پر کردن و یک اهرم برای خالی کردن دنده استفاده می شود پس دو چرخه ای که هم در جلو و هم در عقب دنده دارد، چهار دسته دنده لازم دارد.

14 - دسته ترمز

اهرمی است که باعث می شود ترمزهای روی چرخ عمل کنند. انرژی وارد شده به دسته دنده ممکن است با یک سیم یا با یک سیستم هیدرولیک به مکانیزم اصلی ترمز منتقل شوند. قسمت اصلی ترمز یا لقمه ای است که دو

قطعه را روی طوقه فشار می‌دهد یا دیسکی که دو لنت را روی یک دیسک که وسط چرخ قرار گرفته می‌فشارد. در دوچرخه‌های کورسی ممکن است دسته ترمز و دسته دنده در یک مکانیزم تعبیه شده باشند.

15 - ترمز (دیسکی و لقمه‌ای)

ترمزها وظیفه نگه داشتن دوچرخه را بر عهده دارند. اینکار از طریق ایجاد اصطکاک انجام می‌شود. در ترمزهای دیسکی این اصطکاک بین یک صفحه فلزی که در وسط چرخ قرار گرفته و دو لنت اتفاق می‌افتد و در ترمزهای لقمه‌ای، بین دو لقمه و طوقه دوچرخه. ترمزهای دیسکی معمولا کارایی بهتری دارند ولی تنظیم و تعویض آنها پر دردسرتر است و هنوز هم خیلی‌ها ترمزهای لقمه‌ای را به دلیل سادگی و کارایی مناسب ترجیح می‌دهند.

16 - خودرو

خودرو به چرخ دنده‌هایی می‌گویند که به چرخ عقب بسته می‌شوند و باعث می‌شوند زنجیر بتواند با حرکت روی آنها، سرعت و قدرت متفاوتی به چرخ وارد کند. در واقع اگر خودروی شما ۹ چرخ دنده داشته باشد، دوچرخه شما ۹ دنده در عقب خواهد داشت.

17 - زنجیر

زنجیر که بین چرخ دنده طبق قامه و خودرو کشیده شده است، انرژی رکاب زدن و در نتیجه چرخیدن طبق قامه شما را به چرخ عقب منتقل می‌کند. شاید برایتان جالب باشد که یک زنجیر سر حال، ممکن است شما را ده درصد از یک زنجیر کثیف و مشکل دار سریعتر کند! در فصل نگهداری از دوچرخه به این مساله خواهیم پرداخت.

معاونت حمل و نقل و ترافیک شهرداری قزوین

امور فرهنگی و آموزش